

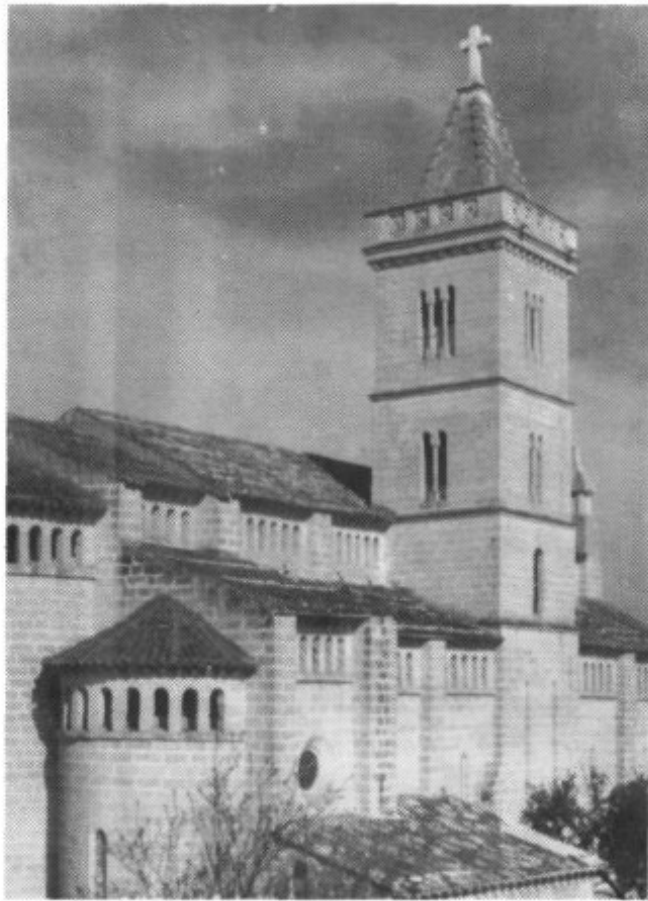
FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

NOVEMBRE DE 1993 * N° 199

100 ANYS
DE
MIRO
ILLES BALEARS

Parròquia de Son Carrió

Amb aquest número, **Flor de Card** obsequia els seus subscriptors amb la història de la parròquia de Son Carrió, escrita per Mn. Jordi Pascual.

Guillem Nadal

El pintor llorenç protagonitza aquest més la secció de Guillem Pont *Gent de la nostra gent*.

Suplement literari

Jaume Galmés inicia un *Suplement literari* que a partir d'aquest mes ocuparà les pàgines central de la revista. Comptarà amb les col·laboracions del llorenç Pere Josep Santandreu i del carrioner Joan Gomila, entre d'altres.

(Pàg. 11 a 14)

Articles d'opinió

Guillem Pont (pàg. 3), PSM (Pàg. 15), Pere Josep Santandreu (Pàg. 16), Ignasi Umbert (pàg. 18) i Josep Cerdà (pàg. 21), donen la seva opinió sobre diversos aspectes de l'actualitat llorençina.

Dedicació exclusiva

Com a notícia de darrera hora, hem de dir que en el ple del 29 de novembre l'equip de govern va aconseguir, amb el recolzament del Partit Popular-Unió Mallorquina, que s'aprovàs la dedicació exclusiva del batle, amb un sou de 141.000 ptes. mensuals i dues pagues extres, a les quals s'hi han d'afegir 875.000 ptes. per a la Seguretat Social.

A la mateixa sessió, segons hem

pogut llegir als diaris perquè a l'hora que fan el ple els treballadors no hi podem assistir, es va fer constar que, gràcies al nou sistema de retribució, en Joan Santandreu se n'ha duit prop de mig milió en tres mesos, i en Bartomeu Mestre més de tres-centes mil pessetes en dos.

Unes decisions que sembla no s'avenguin gaire a una Ajuntament que deu més de 500 milions de pessetes.

Les aigües netes

S'està discutint aquests dies -i potser pel retràs que li donen els polítics caldria dir aquests mesos- sobre si l'explotació del servei d'aigua potable hauria d'anar a càrrec de l'Ajuntament o si seria millor que se'n cuidàs una empresa privada. A principis d'any semblava que la cosa estava més o manco decidida, ja que l'equip de govern era partidari de la segona opció i els de l'oposició, que tenen majoria, es decantaven per la primera. Darrerament, emperò, només els socialistes es mantenen de manera ferma en la seva postura, ja que els altres quatre regidors semblen estar disposat a tornar-se estudiar la possibilitat que defensa l'equip de govern: la privatització.

Nosaltres, donant per suposat que el servei està ben duit fos quina fos la possibilitat que escullissin, ens decantam per la municipalització pels motius que exposam tot seguit.

En primer lloc, no seria lògic que l'Ajuntament fes una considerable inversió en pous, tuberies, safareig... i després la cedís a una empresa privada. Si feien comptes fer-ho ens haguéssim pogut estalviar tota aquesta despesa.

En segon lloc, si la concessió genera uns beneficis -que és el que hem de pensar-, aquests repercutirien en el propi municipi i podrien servir, per exemple, per abaratir les quotes. Si es dona a una empresa privada se n'aniran a la butxaca del concessionari.

En tercer lloc, si se'n cuida l'Ajuntament s'hauran de contractar nous empleats, i alguns llorencins podrien aconseguir un lloc de feina. Com que a Sant Llorenç no hi ha empreses d'aigües, és molt probable que si es privatitza els treballadors siguin externs.

En quart lloc, una empresa privada potenciaria el consum d'aigua per augmentar els beneficis, mentres que una pública podria potenciar-ne l'estalvi. En aquest sentit creim que tendria un caire més ecològic.

En cinquè lloc, el fet de municipalitzar el servei podria suposar un estalvi d'imposts (IAE, Impost de Societats...), fet que també podria repercutir en els rebuts que han de pagar els usuaris.

En sisè lloc, ja que les aigües brutes estan municipalitzades -o així ho sembla, perquè la veritat és que encara no hem vist cap reglament que assenyali les normes de funcionament-, seria lògic que les netes també hi estassin, ja que segurament no ocasionaran tants de problemes com aquelles.

I en setè lloc, fent les gestions oportunes alguna entitat d'estalvi confeccionaria els rebuts a uns preus ben competitius, molt més barats que els d'una empresa privada.

Per tot això som partidaris de municipalitzar el servei, ja que, al cap i a la fi, hem de pensar que els qui se'n cuidaran seran uns empleats, i no tenim per què suposar que ho faran millor si cobren d'una empresa privada que si ho fan de l'Ajuntament.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Novembre de 1993. Número 199

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació Cultural *Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: *Tirrena S.A.* (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Col.laboren

	Portada
Josep Cortès	
Crònica informal	6
Espipellades	19
Tal dia com avui	21
Estampes llorencines	24
Guillem Pont	
De lleures, borinos...	3
En Guillem Nadal	4
Sol, i de dol	8
Centr. Musical	9
Abbè Rovira	11
Jaume Galmés	12
P.J.Santandreu	13
Literaure infantil	13
Coses a dir	16
Joan Gomila	13
Inventari d'oratges	13
Xavier Morell	14
Viatge a l'estació Z	14
J.Rosselló	14
Ovidi en tankas	14
PSM	15
Pressupost-92	15
Xeraff Sard	17
Bàsquet	17
Ignasi Umbert	18
El POOT	18
Josep Cerdà	21
Carta d'un infant...	21
Maria Galmés	22
Si lleu...	22
Demografia	22
Comptabilitat	22
R. Rosselló	23
Història	23
Bel Nicolau	
Distribució	

*****

De lleures, borinos i pensaments, a lloure

Un company, evidentment no gaire afectat de feminisme, en certa ocasió m'intentava convèncer de que, per una dona, no hi ha llop més ferotge i cruel que una altra dona. I ja en fa mesos i tal vegada anys d'això, però adesira la traducció de la idea -posant un altre substantiu en el lloc de *dona*- em compareix al pensament. De totes les traduccions que n'he fet, la que últimament ha martellejat més el cervell, potser perquè estic encara afectat d'un malaltís llorençinisme, és aquella que es podria plantejar d'aquesta manera:

"Analitzats els darrers aconteixements, i també els dels darrers anys, i els anteriors, és podria assenyalar amb un marge relativament curt d'error, que quan algun llorenç/na o grup de llorençins/nes es mou, aportant alguna cosa o fent quelcom que surti de la més estricta i tediosa rutina local, l'única cosa lògica provinent d'un altre llorenç/na que pot esperar, en sentit més o manco figurat, és una garrotada".

Intentaré justificar aquest pensament. Després de molts d'anys, potser l'antecedent més immediat seria el Club Card, un grup de joves d'aquesta vila, decideix organitzar-se muntant formalment una associació per tal de canalitzar i estendre el *seu* altruisme, el *seu* llorençinisme, la *seva* il·lusió i la *seva* entrega, en comptes d'intentar-ho individualment, el que suposaria una mena de suïcidi, o en comptes de castrar possibles inquietuds amb hores i hores de televisió, cosa d'altra banda i dissortadament, ben *normal*.

Cerquen un nom, *Lleure a lloure*, a dir ver encertadíssim i carregat d'un fort i arriscat significat, i uns objectius "defensar els interessos i els drets dels joves de Sant Llorenç, així com fomentar i potenciar la participació d'aquests en les activitats del poble", que pensen portar a bon lloc mitjançant les comissions de Cultura, Festes i Temps Lliure. (*Flor de Card*, num. 192)

Mitjançant concurs públic cerquen un logotip i comencen la campanya de socis. Fins aquí impecable!

Arriben les festes patronals i, com és lògic, desitjable, convenient i saludable, decideixen participar-hi.

Com és lògic, desitjable, convenient i saludable, porten encara el ciri a la mà, vull dir que es mostren tal com són, per això, molt possiblement, són els únics que participen a les festes desinteressadament, sense cobrar pel servei i el treball que desenvolupen. Perquè no ens hem d'enganyar a nosaltres mateixos, segurament tots els altres grups i persones que hi participaren o bé cobraren o bé feien una feina que els corresponia i per a la qual cobren mensualment.

És la seva primera participació, i com és lògic i no convenient ni desitjable, encara desconeixen la diferència entre el parlar i el fer, entre el muntar i el desmuntar. (Per favor, no confondre amb allò tan emprat i conegut com la diferència entre *riure* i *fer riure* car és un tòpic que, entre parèntesi i flui-xet haurem de convenir que, a diferència del que es pensava un temps, sempre ha estat més enriquidor i formatiu el *fer riure* i actuar que no el *badar* i *riure*).

I quina és la conclusió? Una certa polèmica. Val a dir que, des del meu punt de vista, sortosament personal i

intransferible, i en una primera impressió, la reacció de "Lleure a lloure" -a "*Les raons d'uns perquè, i més perquè*"- és molt ben argumentada i lògica, però tal vegada una mica exagerada, tant pel contingut com pel treball que comporta, car en Rafel a "*El Bé i el Mal i la cabra mallorquina*" va fer un repàs encertat que resultà agre i provocatiu, com devia ésser la seva intenció, i "*Els perquè d'unes festes*" d'un tal *Borino*, i de banda la xorrada del protagonisme, s'hagués pogut entendre com una crítica constructiva, encertada i necessària.

I dic "s'hagués pogut entendre", perquè la darrera frase del paràgraf que dedica al grup de joves llorençins en el "*Rum-rum d'un poble tranquil*" pot mostrar o bé que els *perquè* eren una garrotada o bé la manca de comprensió, i alhora sensibilitat, per acceptar la discrepància.

De totes maneres compartesc totalment l'opinió de Lleure a Lloure al tractar el tema dels pseudònims quan els articles es refereixen a persones. De fet, en el lloc adient, que són les assemblees de la revista on els acords, tal com correspon en una societat democràtica, es prenen per majoria dels assemblearis, sempre he mostrat el meu rebuig a aquest criteri de Flor de Card. I encara més, també compartesc aquella més contundent del capellà-poeta Jaume Santandreu quan assenyala que "**qui parla darrera parla amb so cul**" (certament, a vegades poques paraules diven moltes coses, eh?)

I això podria acabar amb un "*Ànim, força i enginy Lleure a lloure!*" o amb un "*Tirau envant, que em feis enveja!*", però encara es pot furgar una mica més amb un altre pensament paral·lel:

(*Continua a la pàg. 5*)

En Guillem Nadal

Aquest estiu, a la fi!, vaig gaudir d'una tarda tranquil·la i familiar amb en Guillem Nadal i Soler ("Gorrió", o més íntimament "es Gurri").

La veritat és que últimament ens vèiem poc. No coincidim a gaire indrets, cosa no gens estranya si es considera que per tenir l'estudi a Son Servera, i també perquè, i des de que és pintor professional i figura estimada, cotitzada i reconeguda a tants d'indrets, passa llargues temporades fora Mallorca (*"normalment en faig mig i mig, mig any aquí i mig any a fora, a Alemanya, a New York, a París... crec que així he trobat un equilibri idoni, si estic més temps aquí, m'ofec, però quan fa temps que estic fora m'e-nyor"*), el que fa que les seves visites a Sant Llorenç siguin espaiades, esquifes i bàsicament familiars.

Malgrat tot, la relació és viva. Per això després de l'abraçada vam pactar un horabaixa per veure'ns.

Quan el vell Patrol, amb tots els membres de la família, pujava l'empinada costa que porta al seu estudi serverí, passaren pel pensament ràfegues a lloure de temps enrera: dels "nassarrots" dels inicis de "Flor de Card", de l'eixida de les primeres pintades a la vila, dels campaments -alguns amb experiències "pictòriques"- que compartírem, dels dibuixos per a les fitxes de Ses Sitges... potser tenia una certa por, car el temps i els aconteixements ens podien haver fet trescar camins humanament ben divergents.

Vaig disfrutar.

De la tarda tèbia i plàcida. De l'entorn meravellós -comprenc perfectíssimament la construcció de l'estudi en aquest indret concret-. I, sobretot, de l'hospitalitat i companyia d'en Guillem. Tal era, tal és.

Amb el seu somriure ampli, els seus moviments secs del cap -per tirar els cabells al darrera-, i les seves manotades tan personals, ens mostrà els arbres que havia sembrat, les ovelles negres i els ametlers, els tests que hi havia sobre el turó i les calaveres afilerades de les vaques que havia tret d'un forn de calç... i també els seus quadres, els acabats i a punt de sortir i també els just iniciats, i aquells que descansaven... i els objectes trobats

aquí i allà... i els catàlegs, la cervesa, els mots i les anècdotes. L'ésser. Compartírem una tarda.

Dies després, amb devoció, vaig fullejar els catàlegs,

"...Una obra, no en dubtem pas, que perdurarà, perquè és la vida mateixa, perpètuament inacabada, provocadora sense treva, però no en el sentit vulgar del terme: provocadora per-

què recorda, sense concessions, la nostra condició terrestre... (F. Néde-llec. Castres, 1989)"

"...És un recital plàstic, aquest, que sense massa perfrasi es podria titular "L'evangeli de l'home segons Guillem Nadal". Vet-aquí, sinó, aquest esforç per aproximar-se al misteri de l'ésser humà que representa aquest "retrocés" cap a la paleontologia de quan començava a manifestar-se deixant els seus "grafitti" pels murs rocosos dels habitatges primitius... (M.A. Riera. Caja de Valencia, 1991)

"...Si la força, el cos, són l'origen -si ho són el mite o la forma- tot just els podem recordar si no és en formes vagues, imprecises, sempre fregant aquest espai evanescent, el suggeriment, la vaguetat... (V.Llorca. La Misericòrdia, 1991)"

"...Actividad de la pintura de Guillem Nadal como reconocimiento de una tradición del Sur en la que lo instantáneo, el acontecimiento, están siempre convocando a su doble; al lado sombrío, el lado mítico de las cosas, al que la pintura se refiere... (V.Llorca. Köln, 1992)"

Després, amb certa morbosa curiositat, em vaig atrevir a rellegir aquella primera entrevista (Agost, 1985) que li vaig fer, just quan, amb aquella exposició de bicicletes a Sa Pleta Freda, acabava de decidir que deixava el treball d'administratiu per dedicar-se exclusivament a la pintura:

"...És clar que el perill hi és, però depèn molt... es tracta de que el muntatge (de l'art) et permeti seguir jugant sense que t'arribi a ofegar, que et deixi un marge d'acció... evidentment entrar en el "joc de l'art sempre crea una dependència, però precisament és aquest el repte personal: dominar aquesta dependència"

"...em sent a pler pintant. Però no sempre. A vegades m'empreny. És un

joc, una lluita d'aspectes anímics -sentiment, sentits...- i físics -pinzell, tela..."

"... una persona, una relació, un fet... et suggereixen el joc..."

"Per mi hi ha una certa relació entre la pintura i el sexe. Primer hi ha el desig, una necessitat vital de fer, de donar-te; llavors hi ha el procés passional, el treball, on com ésser total, et bolques, i finalment s'esdevé el relaxament, l'obra acabada satisfactoriament, i també, a vegades, el fracàs, la frustració..."

De llavors ençà la pintura d'en Guillem ha rodat món, i ell, sense deixar d'ésser llorençí-serverí, s'allarga i s'estén envers la universalitat, però mantenint la senzillesa de les grans persones; amb el mateix ésser físic i també humà, amb els peus en la seva Terra.

Potser no cal dir res més. Gràcies Guillem. Retrobar-te va resultar, -per tantes coses!-, un vertader plaer.

Texte: **Guillem Pont**
Dibuix: **Josep Cortès**

Joieria Femenias

**l·listes de noces
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

(Ve de la pàg. 3)

"No hi ha manera. En aquest poble sempre hem d'errar el tret. Tan difícil resulta destriar allò que fa nosa d'allò que pot ajudar a aconseguir els propis objectius o alguns de semblants?"

M'explicaré. Lleure a Lloure és un grup que es mou envers un Sant Llorenç millor. Sens dubte, Es Borino, des del moment en què sintetitza els seus pensaments i els escriu, també. Llavors, per què perdre el temps amb el matisos i en la lluita per assentar el propi pensament en lloc de treballar pel canvi de la realitat quotidiana de la vila?

En el fons hi veig certa semblança amb altres -massa- dissortades lluites que es van succeint sota qualsevol excusa-sigles-parers.

Massa vegades les **polèmiques** lluny de resultar aclaridores -tal com caldria-, congrien diferències que, amb el temps i mot rera mot, resulten difícils de superar.

Conseqüentment crec que resultaria més lúcida la idea de juntar que no la de separar, la de consensuar en lloc de reafirmar la pròpia manera, -d'altra banda i en altres contextes enriquidora- d'entendre els detalls.

Tanmateix l'objectiu de la lluita és un altre:

què?,
qui?,
per què?
com?,
quan?,
de quina manera?

...
es controlen, tracten i manegen els bens públics i locals; des dels diners de tots a la salut, des de l'aigua a l'aire, des de la terra a la Terra; en definitiva treballar per la utopia del Sant Llorenç que volem per a l'any 2092!

O no és, tal vegada, així?"

Guillem Pont
Novembre, 1993

Encara que a vegades intenti fugir de la rutina cercant emocions fortes i provant, enc que sigui de pensament, viure risc a l'aventura, la veritat és que el qui signa aquesta secció és un home de costums, acomodat a un balanç de llengües, i al qual li agrada tenir més o manco controlades les seves accions futures. Ja estam que una mica d'improvització i de disbauxa diuen que són bons per les neurones, però cadascú és així com és i mal assumpte si tots fóssim tallats amb el mateix motlo.

-Vols dir que amb l'edat et vas fent conservador?

-No..., o no ho crec. El tirs van perquè tenc el costum de començar la crònica amb allò que més em va cridar l'atenció, i aquest més, per allò que deia, faig comptes tornar-ho fer.

-I què va ser el que més et va cridar l'atenció?

-Una persona poc observadora diria que fou la nit de trons i llamps, que presagiava una sessió concordant amb la meteorologia; o el fet que les inclemències del temps no fossin obstacle per a què la Sala s'omplís de gom a gom d'un públic ansiós de saber com acabaria lo del cadastre. Però no, amic contertuli, el que més em cridà l'atenció, sensible com som, fou la corbata del batle. Era d'uns tons grisencs semblants als de l'americana, amb retxes com a rosenques que formaven quadres de tamany irregular.

-Tampoc no crec que sigui res de l'altre món...

-No..., si no fos perquè estava col·locada ben damunt una camisa marró, també més o manco quadriculada, que no sé si comptaria amb el vist i plau d'un estilista. Tot d'una que hàgim sortit de deutes proposaré que l'Ajuntament contracti un assessor d'imatge, que sinó a l'instant els nostres repre-

sentants semblaran testimonis de Jehovà, i és sabut que els seguidors d'aquesta secta no es distingeixen precisament per la seva elegància vestimental.

-Ala idò, ara que ja t'has espasat les ganes d'amollar alguna parida, pots començar a contar coses.

El punt 4, que va ser quan vaig arribar, tractava de la demolició d'unes obres que ha fet un particular dins una zona pública (et sona gens, això?). Tothom va estar d'acord amb la proposta de l'equip de govern, però el regidor Sansó, visiblement excitat, va voler remarcar que no només havia de quedar en paraules, com molts d'altres expedients semblants que ha aprovat el plenari; si ha ocupat la via pública, que la desallotgi -va dir-, i si no ho fa, que ho faci l'Ajuntament a compte seu. En Mateu Puigròs hi va convenir, i va fer vots perquè el Sr. Sansó defensés aquesta postura, davant futurs casos semblants, amb la mateixa vehemència amb què ho ha fet avui.

Segons l'orde del dia, a l'altre punt havien d'aprovar inicialment la Norma complementària sobre regulació de capacitat de població. Abans de començar n'Antoni Cuc va pegar una estirada d'orelles a l'arquitecte municipal, ja que tenim aprovat una reglament de Normalització Lingüística i no hi ha manera de que aquest subjecte faci cap informe en la nostra llengua. El batle, que es va presentar a les eleccions amb un partit que en el seu escut duia les quatre barres i un arbre -no us ne rigueu que és ben ver-, va demanar paciència, pobre home, que si no en sap, què hi pot fer?

-Per exemple, aprendre'n...

-Sí, però es veu que no hi deu tenir gaire interès. N'Antoni Cuc va proposar que o fessin complir el Reglament o l'eliminassin.

-A l'arquitecte!?

-No, al Reglament.

-I en Miquel Galmés, l'encarregat de normalitzar, què deia?

-Ni pruna. Escoltava com si l'assumpte no l'afectàs.

-I de què anava aquest punt?

-Pareix ésser que pel març va sortir una norma segons la qual no es podien aprovar les Normes Subsidiàries si no assenyalaven quanta gent podia viure com a màxim en els diferents nuclis del terme municipal. Això vol dir que, per via que facin, és ben segur que es retrassaran una bona partida de mesos.

-I per què no ho aprovaren tot a la una, si això va sortir pel març?

-No t'ho sé dir, però d'aquesta manera s'hauran retrassat un poc més i haurem hagut de pagar més feina als tècnics encarregats del projecte. Na Jerònia va votar en contra perquè trobava que era una exageració que hi poguessin viure 43.000 habitants. Just a Sa Coma, segons el projecte, n'hi cabran 13.000, el doble dels que té Artà.

A continuació parlaren de l'execució de la sentència sobre el Pressupost de 1992. Segons els tècnics del Consell, si no ho vaig sentir malament, hi havia dues possibilitats: la primera, que es mantinguessin els compromisos presos fins al 31 de desembre i que s'oblidassin dels posteriors; la segona, que fos el jutge qui assenyalàs exactament el que s'havia de fer. Com és de suposar, els de l'equip de govern eren partidaris de la primera opció -el batle va assegurar que era la més eloqüent (sic!)-, ja que el jutge hagués pogut ordenar, per exemple, que tornassin als usuaris els dobbers que els havien cobrat de demés, o que els regidors havien de tornar a l'Ajuntament totes les pagues que havien cobrat durant l'any.

-Supòs que els de l'oposició votaren en contra...

-Idò suposes malament. N'Antoni i na Jerònia votaren en contra, en Tomeu Carbó es va abstenir i la resta va votar a favor.

-No ho entenc.

-En acabar el ple vaig demanar a Mateu Domenge com és que no s'hi havien oposat, i ell em va contestar que, si m'havia de dir la veritat, sols no sabia exactament què votava.

-Pareix que quan es tracta de tants de doblers convé que un sàpiga què vota, i si no ho veu clar, que demani més informació.

-Deixau-ho córrer, que Déu ens guard d'un *ja-està-fet*, i passem al punt fort: el cadastre. Començaren llegint una moció conjunta de tota l'oposició a la qual demanaven que es revisassin els valors cadastrals d'algunes zones del poble, entre les quals s'hi trobava el camí del Purgatori. Havien fet fer una peritació a un tècnic titulat amb la intenció de reduir-los més o manco a una tercera part. Abans de començar a debatre el tema, el batle va demanar, amb el to pastoral que el caracteritza, que mirassin únicament pel bé del poble i que per favor no fessin política. Si no ho vaig comptar malament ho va repetir cinc vegades.

-Al nostre batle es veu que encara li queden tics de temps enrera, perquè per a ell *fer política* està absolutament barallat amb *fer feina per al poble*. I que un polític no pugui fer política és com si un capellà no pogués dir missa o un picapedrer fer cases. Trob que devuit anys després d'haver-se mort en Franco ja comença a ser hora de canviar de discurs.

-Hi ha coses que no canviaran mai. Com el fet que Sant Llorenç estigui entre els 25 darrers pobles d'Espanya que encara no té Normes Subsidiàries, com va esmentar el secretari quan va resumir breument l'elaboració del cadastre. I com que el 1er de gener encara no hi estaran, totes les zones que avui són rústiques, almanco l'any que ve, només pagaran com abans.

Tot seguit agafaren la paraula els regidors socialistes, i na Jerònia va retreure al batle que només els informassin quan hi havia moguda popular, quan per ventura ja era massa tard per poder solucionar l'embull. El batle li va recordar que ella tenia la llista des del primer dia, i que si hagués volgut mirar pel poble tant com deia, hagués pogut punyir al seu partit, que era el qui havia posat els preus tan alts. Na

Jerònia, visiblement enfadada, li va respondre que només deia disbarats, ja que just feia tres dies que n'estava informada, i encara havia hagut de ser a través dels funcionaris. Hi afegí que els preus del cadastre havien de ser semblants a tota Espanya, i va recordar al batle que la ponència de les illes estava integrada majoritàriament per gent del Partit Popular.

El batle, continuant amb la mateixa línia, atacà dient que si ell deia disbarats ella només deia dois, i li recordà que si la ponència estava integrada per gent del PP era perquè el PSOE no tenia majoria ni creia que l'arribàs a tenir mai.

-O sigui, un espectacle llastimós.

-Sí. Quan la gent s'alça els polítics es posen nerviosos, i per poder donar la culpa uns als altres perden l'educació i s'aferren a l'emblanquinat.

-I com va arribar a acabar?

-Que esperarien l'informe del perit i mirarien de baixar els preus a les zones de xalets.

Per acabar l'orde del dia investiren els precs i preguntes, i, com sol esser habitual -es veu que els del plenari també són persones de costums-, va començar el torn n'Antoni Sansó. La primera era per demanar a veure com havia anat la campanya contra el renou que acordaren fer pel març d'enguany; el batle li contestà que s'havien equivocat, ja que no era una *campanya* sinó una *revisió*. La segona, per sebre com estava el tema de les aigües netes. Quan es farà? Què faran? Mantendran el que es demanava en el manifest i que fou aprovat per majoria? El batle respongué que mirarien de xerrar amb els del Partit Popular per veure si farien exactament el **contrari** -el subretxat és del batle- del que ell proposava, o sigui, donar-ho a una empresa privada, ja que ells estaven oberts a trobar solucions.

-Supòs que estar oberts a trobar solucions vol dir dir *amèn* al que proposa el batle, no?

-Elemental, benvolgut Watson. Tot seguit no sé qui va demanar a Barto-

meu Mestre a veure com estava la plaça dels morers. L'al.ludit respongué que prest l'acabarien perquè ja havien tornat començar els aprenents de paret seca, i que posarien la placa dient: "*A Antoni Garrit, poeta*". Per si qualcú no ho havia entès ho va repetir dues vegades.

-Sagrades!, i que no era paredador i contador de rondalles?

-Sí, però ve a ser lo mateix, segons en Mestre.

En Guillem Lull, fent referència a una informació de Flor de Card segons la qual sembla que els del Partit Popular han canviat de parer en lo de concedir les aigües a una empresa pública, va manifestar que ells només estan oberts a tornar-ne parlar, però que encara no s'havien acabat de decidir. El batle el tranquil.litzà dient que a la premsa no li han de fer massa cas, que de deu vegades nou no sap el què diu.

-I tu què digueres?

-Res. Què havia de dir si la raó li vessava per damunt el cap de tanta que en tenia. La premsa és el càncer de la societat i quan no sap una notícia se la inventa. I a més, només li agrada fer política!

-No ets pots queixar amb aquests polítics que tenim, perquè et donen motius ben abastament per fer la crònica, eh?

-Anam amigues. En acabar el ple i haver tancat la sessió donaren la paraula al públic, que va intervenir una bona partida de vegades per ampliar informació sobre el cadastre. N'hi havia que avanen emputats ferm, i el batle, amb l'excusa que la sessió s'allargava massa, no s'aturava de repetir que era hora d'anar a jeure, que li feia llàstima que la gent hagués d'esperar tant de temps en el saló d'actes. Un del públic li va haver de dir que no frissàs tant, que al cap i a la fi ell cobrava per estar allà i els del pati de butaques no, i que si esperaven era perquè volien aclarir tot el que estava embullat.

Josep Cortès

Comèdies

El grup llorençí de comèdies segueix amb les seves activitats. Aquest mes passat han anat a Porreres a escenificar una de les comèdies del seu repertori. També s'han desplaçat no gaire a la barriada de Santa Catalina i els Creuers a Manacor, i hi han representat "Es sogre de madò Rosa". El públic s'ho va passar d'allò més bé, i els comedians feren molta bulla.

Tots Sants

Durant molts d'anys, el calendari festiu de la nostra societat era dissenyat a partir de les dates que l'església marcava. De cada cop més, l'estat laic va suprimint festes que havien esdevingut tradicionals i arrelades, i les substitueix per d'altres que ni són populars ni s'associen amb el nostre caràcter.

No obstant això, una de les que s'ha mantingut és la de Tots Sants, que hom celebra dia primer de novembre. Gairebé tots els llorençins depositen flors als seus difunts, i al capvespre s'oficia una missa en record seu.

Ciclisme

Des de les pàgines de *Flor de Card* volem fer arribar la nostra enhorabona a Margalida Fullana, guanyadora del Campionat dels Països Catalans i la XXX escalada a Montjuïc. La ciclista llorençina va vèncer les dues carreres en solitari i es va classificar en el millor lloc. Va declarar a la premsa que estava segura que seria una carrera disputada i que totes les contrincants anirien per ella. Ella, però, just començar la carrera ja es va destacar i va arribar a la meta en solitari.

Desitjam a na Margalida l'èxit que es mereix en totes les carreres. Endavant i força!

Exposició

Tot el mes de novembre i fins dia 13 de desembre s'ha pogut visitar al molí d'en Bou una exposició de pintura d'en Francesc Roca. A l'hora de redactar aquesta bategada encara no havíem pogut visitar l'exposició, però de ben segur que ho farem prest. Nosaltres ens queixam de la poca propaganda i informació que es donen d'aquest tipus d'actes.

Bàsquet

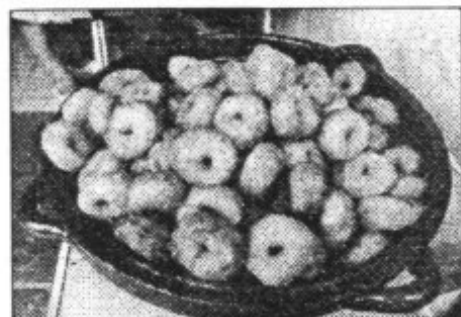
Recentment s'han creat dos equips de bàsquet femení a Sant Llorenç. Els dos equips disputen els seus partits a la categoria de cadet. Les nines han començat amb molt de coratge i voluntat per fer un bon paper.

Les més menudes pareix que ho fan un poc millor, de 4 partits disputats n'han perdut 1 (cadet B). El cadet A pareix travessar una petita crisi, encara que confien sortir-ne prest.

Si les voleu anar a animar i veure, juguen al polisportiu de l'escola.

Ses Verges

A finals del mes d'octubre hem celebrat la tradicional festa de les Verges. Santa Úrsula, màrtir, acompanyada d'onze mil verques són recordades

en aquesta festa (sic). Tot s'infla de bunyols, i no hi deu haver cap racó de Mallorca on les bunyoleres no umplin la paella d'oli i es posin a fer aquests pastissos tan tradicionals.

El diumenge que ve davant, solem aprofitar-lo per tornar a menjar-ne. Ja li deim la festa dels verjots, i tornem-hi, bunyols a rompre.

Com comença ja a ser habitual, es disposen una sèrie de paradetes, tot sovint a la carretera, per mirar de fer una mica de negoci amb la bunyoleria.

Cardassar III Divisió

Aquest mes de novembre no ha estat tot el positiu que calia per a l'equip del Cardassar de 3ª divisió. Els granoters han aconseguit uns resultats no molt satisfactoris per als afeccionats llorençins. L'equip empatà dos cops dins el Moleter (encara no s'ha disputat el Derbi Cardassar-Badia quan escrivim aquestes retxes), no aconseguint resultats positius fora camp. Tot i aquest període negatiu, l'equip encara es troba a una situació còmoda a la taula classificatòria.

Esperem que l'equip es retrobi prest amb la millor forma esportiva i no haver d'esperar els Reis per demanar-los una senallada de gols.

Reforma

Així mateix ja feia un parell de mesos que eren baratadores algunes rajoles de la plaça de l'Ajuntament. Però, no cal pensar malament, si no s'havien canviades abans devia ser o que la brigada tenia molta feina per

fer, o que el batle encara no hi havia sopegat cap vegada.

També han començat les obres a l'Escola Nova. Sentim no poder donar més informació d'aquesta necessitada millora, però prometem anar a veure el rector i informar-nos per poder donar notícia fresca als lectors el pròxim número de la revista.

Teatre

Aquest mes, quant a l'espectacle teatral, ha estat ben fructífer per a la nostra vila. Més amunt hem ressenyat que el grup llorenç de comèdies seguia amb els seus projectes. Cal que ara assenyalem dos successos més.

Així com anunciàvem el mes passat, en Rafel Duran ha duit a Mallorca "La nit just abans dels boscos", que serà a la nostra illa de dia 18 a dia 21 de novembre. Estam ben contents que la feina d'en Rafel pugui ésser valorada aquí, ja que és un grup molt minoritari el que especialment es desplaçarà a Barcelona per veure-la. El dia abans de la primera representació a Palma, en Mingo Ràfols (únic actor de l'obra), va rebre el Premi Especial d'interpretació pel seu treball, i també el Premi de la crítica Teatral de Barcelona. Temporada 1992-93.

Podem dir moltes més coses d'en Rafel, però deixarem que primer ens ho conti ell per Nadal. Des d'aquí volem fer arribar l'enhorabona a Mingo i al seu director per aquest premi tant important dins els cercles teatrals.

Per altra banda, l'associació "Lleure a Lloure" du a terme un curset de teatre, a càrrec de Pep López, del grup manacorí Capsigranys. Són vint persones les que hi participen i riuen, i aprenen, i es coneixen més. Aquest curset ha estat un èxit: s'han ocupat el nombre màxim de matrícules, s'autofinancia (és a dir, que allò que paguen els participants és suficient per pagar el professor), i creim que resulta molt interessant pels qui s'hi han engrescat.

Sol, i de dol

Música

Un any més, per aquestes dates, l'Escola de Música i el Centre Musical de Sant Llorenç han volgut celebrar la festa de Santa Cecília.

Amb aquest motiu, el dissabte dia 13 de novembre tingué lloc a l'església l'actuació oferida pels alumnes dels cursos més avançats, que actuaven com a solistes acompanyats al piano per la senyoreta Diana.

Una setmana més tard, el dissabte dia 20, al cinema "Rigal", tots i cada un dels alumnes de l'esmentada escola, des del més petit fins al més gran, aportaren el seu granet d'arena formant part dels duets, dels trios, dels quartets, dels quintets, dels grups de cambra, del conjunt coral... dirigits per Francesc Sapiña, Antoni Juan, Apollonia Galmés i Ester Martínez.

El diumenge, dia 21, també al cinema "Rigal", conclouïa aquesta "VII Setmana de Música" amb el concert ofert per la nostra banda, sota la

direcció de F. Sapiña. Abans de començar l'actuació es féu entrega de plaques commemoratives als músics ja retirats Francesc Soler, Antoni Caldentey i Jaume Femenias. Cal destacar dintre del repertori musical programat per aquest vespre la suite "LLúcia", composta per Antoni Genovart, llorenç d'adopció i artanenc de naixement. (Enhorabona, Toni, i que no sigui la darrera!) Una vegada acabat el concert, pares, músics i altres convidats es dirigiren a la unitat sanitària per tal de tastar els plats que els pares havien preparat.

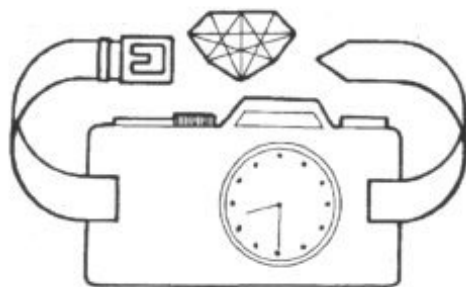
Tots els actes tingueren prou acceptació per part del públic llorenç. Que així sigui per a molts d'anys.

Aprofitam per donar una vegada més les gràcies a la família Gelabert per haver-nos cedit la sala "Rigal".

La Junta Directiva del Centre

GARCIA LIS

JOIERIA-RELOTGERIA-FOTOGRAFIA

LES MILLORS
MARQUES
DEL MERCAT

EN
CÀMERES FOTOGRÀFIQUES
COMPACTES, REFLEX, AUTOFOCUS
NIKON * MINOLTA * CANON * OLYMPUS * YASHICA
KONICA * RICOH * PENTAX * PRACTICA * POLAROID
Fotografia i video professional
Revelat de fotos *Arco Iris* de Kodak

Carrer Major, 47

SANT LLORENÇ

Telèfon 838351

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

-Centre Coordinador-

Toni Morrison, guanyadora del Nobel de literatura

És la 8ena vegada al llarg de la història dels Premis Nobel (1901) en què la guanyadora és una dona i a més és el primer cop que no és de raça blanca. Per tant, aprofitarem aquest mes per donar-la a conèixer una mica.

La seva biografia és gairebé desconeguda, només es podran donar unes dades molt puntuals.

Va néixer a Lorain, Ohio (EEUU) a l'any 1931. La seva graduació va tenir lloc a Howard University i el doctorat l'obtingué a Cornell.

Durant uns anys, concretament del 1967 al 1983, va treballar d'editora a l'editorial Random House, feina que a la vegada compaginava amb la de professora de Filosofia i Lletres a les universitats de Yale, Howard, Texas i State University de Nova York.

A partir de 1991, es dedica únicament a la docència a la universitat de Princeton.

La seva producció literària no és massa extensa, però així i tot té editades sis novel·les:

- * El ojo más azul (1970)
- * Sula (1973)
- * La canción de Salom (1977)
- * La isla de los caballeros (1981)
- * Beloved (1987)
- * Jazz (1992)

És una gran defensora de la literatura afroamericana i malgrat viure a nordamèrica, rebutja el fet de que l'incloguin dins la literatura nordamericana, de la qual opina que "els únics representants en són els blancs".

La temàtica que desenvolupa a les seves novel·les és gairebé sempre la mateixa, d'una banda la discriminació i l'opressió que sofreixen encara avui en dia els negres dins la societat nordamericana i d'altra banda la injustícia humana que es deriva de l'anterior.

El seu llenguatge és una mescla del que es parla al carrer i d'un altre més cult i més líric.

A la biblioteca municipal "Salvador Galmés" podeu trobar la novel·la "Beloved", que l'any 1988 va ésser guardonada amb el premi Pulitzer.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

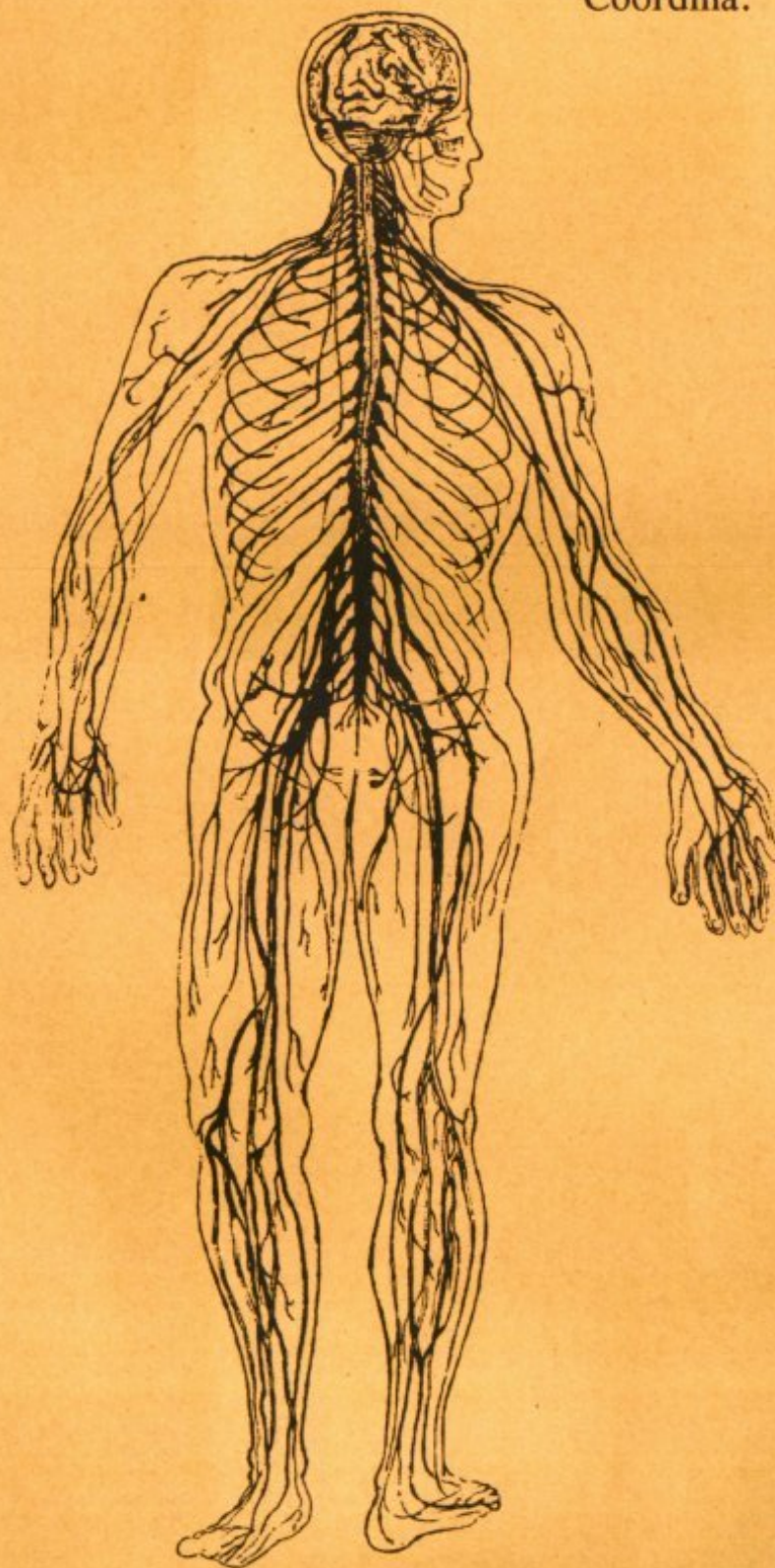

Lira d'or

Novembre 1993

Coordina: **Jaume Galmés**

Abbè Rovira

Jaume Galmés

LA MUSA ÀRIA

En primer lloc, benvinguts a tots en aquesta nova etapa del "Suplement literari" que, primer amb aquest nom i després amb el de "Les Muses Amigues", s'ha anat editant a les pàgines centrals del 7Setmanari de Llevant. Fetes les presentacions, comencem ja a polsar aquesta "Lira d'or" amb la veu de quatre grans poetes de l'Àlemanya. Els dos pri-

mers, Hölderlin i Novalis, són contemporanis entre si i s'integren dins el moviment romàntic: mentre que el primer es caracteritza per l'empremta deixada pels grecs, Novalis s'acosta més al catolicisme. El tercer, Heine, però, no és romàntic, ja que li tocà néixer quan aquest moviment ja estava esbucant; no-gensmenys, ell mateix es proclamava, no sense iro-

nia, com "el darrer romàntic". Finalment, ens cal parlar de Georg Trakl, un home que visqué part de la seva curta vida dins el nostre segle; austríac, profundament trasbalsat per la primera Gran Guerra en la qual participà com a apotecari; el blau forma part de la seva mitologia personal.

ADÉS I ARA

En dies juvenils, el matí m'alegrava
i el vespre em feia plorar; ara, que som més vell,
vacil·lant començ el meu dia, però
sagrat i serè m'és el seu terme.

F. Hölderlin (1770-1843)

JO TENIA PRIMER UNA BELLA PÀTRIA

Jo tenia primer una bella pàtria.
El roure
ufanejava allà tan alt, les violes capcinejaven suaus,
era un somni.

*I com jo ara en terra estranya som arribat,
hi havia una donzella garrida, màgica
i rossa de cabell a mirar:
era un somni.*

Em besà en alemany i en alemany em digué
(hom ho creu amb prou feines,
com era bo el seu accent) aquest mot: "T'estim!"
Era un somni.

HEINE (1797-1856)

ET VEIG EN MIL QUADRES

Et veig en mil quadres,
Maria, graciosament pintada,
però cap no et pot mostrar
talment com et veu la meua ànima.

Sé només que el batibull del món
se m'esvaí talment un somni
i una immensitat d'un Cel dolç
reposa per sempre dins el meu cor.

NOVALIS (1772-1801)

TARDOR TRANSFIGURADA

Poderós s'acaba així l'any
amb vi daurat i fruits de l'hort.
Entorn, muts, boscs meravellosos
són del vianant companyia.

Diu el foraviler: és bo.
Vespral campana, llarga i lleu
dóna'ns fins a la fi alegre ànim.
Un esbart d'ocells fa un salut.

És de l'amor el temps tendrívul.
Davallar en canoa el riu blau.
Que bella la fila d'imatges--
S'enfonsa això en pau i silenci.

TRAKL (1887-1914)

De literatura infantil

L'any passat vaig assistir a unes jornades de literatura infantil i juvenil, que se celebraren al centre de cultura de *Sa Nostra*, a Ciutat. Constituïren l'impuls perquè la meua afecció per aquells llibres i pel món de l'infant s'anàs consolidant i que, a poc a poc, ocupàs una part important de l'espai que dedic a la lectura. D'aquelles jornades, em sorprengué l'agilitat i el gran profit immediat que en podem treure. Esdevingué un seminari molt pràctic, molt dinàmic, no unes lliçons magistrals que et deixen bocabadat i que no saps com envestir-les, i en les quals tothom fa cara de son. A més, hi va haver una implicació dels assistents, una participació activa. En vaig sortir amb la sensació d'haver aprofitat molt bé el temps, i, alhora, amb la necessitat, el

desig urgent de saber més sobre contes de bruixes i fades, d'animals fabuladors i princeses llunyanes. El món de la fantasia infantil se m'obria de bell nou, tot un camp, en el qual veia implicats professionals molt preparats de la il·lustració, de la paraula, de la didàctica, de la crítica.

Però avui voldria referir-me a una de les persones que més m'arribaren, amb la qual -quasi telepàticament- vaig connectar. Em sorprengué la seva disposició per rompre un clima dens, per provocar una necessària distensió entre els convocats, per la seva capacitat de fer ciència entre l'amenitat i el científisme; és a dir, m'agrada aquesta seva habilitat per combinar la comunicació d'uns sabers i la comunió amb nosaltres -estudiants. Em refe-

resc a na Teresa Duran.

Ara fa unes quantes setmanes, gràcies a la invitació de la professora Caterina Valriu i del seu marit, Carles, vaig tenir l'oportunitat de conèixer-la personalment. L'endemà, na Teresa em féu present d'un llibre seu, que em dedicà. Se'm va fer avinent que la sensació que havia experimentat feia un any des d'una cadira estant, com a oient i participant, no havia estat equivocada. Sense haver llegit encara el seu *Llibre de la Por* vaig quedar profundament encantat. I una mica enamorat. Perquè em sembla que d'aquestes coneixences que et són tan grates hom se'n com enamora.

Pere J. Santandreu Brunet

Inventari d'oratges, de Jaume Santandreu

Sens dubte, el volum del qual m'afany per donar-vos-en breu notícia no pot o no hauria de permetre caure en l'oblit, almanco dels qui estimam els mots si més no. Perquè com ve a dir l'autor, al pròleg del mateix, és, per una part, fill de l'enrampada sincera, coratjosa i amatent que ha de singularitzar la poesia; és el nomadisme generós que practica **Jaume Santandreu** per la vasta geografia humana i que el porta a trobar en la vida el sentit més ample del verb viure.

D'altra banda aquest recorregut literari que se'ns ofereix, de la per sí dilatada carrera poètica d'en

Jaume, és l'itinerari autobiogràfic per les imatges i metàfores del poeta; l'inventari dels oratges que ha ventolejat aquest homenot de Manacor, dels quals, també, ell és ferm ventoler talment figura heràldica: "Em dic Jaume com em podria dir vent".

És evident que el nom de Jaume Santandreu ens imposa donada la seva contínua participació en la vida social i política de la nostra illa, sempre al costat dels qui pateixen, però, també, és el tarannà de l'escriptor de talent, gran coneixedor de la nostra llengua. I si això, encara, fos poc significatiu vos diré

que *Inventari d'Oratges* és una antologia escollida per **Miquel Àngel Riera**, és a dir tota una garantia.

Així doncs, no vos n'estigüeu d'ignorar aquest recull de poemes. No vos n'estigüeu de deixar passar l'ocasió de quedar-vos enrampats en la bellesa, l'admiració i la gaubança d'un dels millors llibres de poemes que hauran vist la llum aquest 1993 i que fa el volum 39 de la col·lecció *Tià de Sa Real* que publica la Caixa de Balears.

Vet-aquí una petita i fragmentada mostra:

Joan Gomila, Novembre de 1993. Son Carrió

Jo us diré com estim

Jo estim com en posada.
Posada acollidora,
amb abraç de foganya,
escalfor de conversa,
sopar de confiança,
i una clau voluntària
per a l'íntim de la cambra.

Va vestit de rei de burles

Va vestit de rei de burles
nostre poble sobirà.
Mirau-lo a la balconada
desfet, trist, acomplexat.
Mirau-lo com es presenta:
capbaix, tot empegueït
de la seva pròpia llengua
de català mallorquí.

Aquest "Ecce Homo"

Aquest "Ecce Homo"
que ara hem contemplat
a la balconada
de Ca Pons Pilat

és el poble nostre
que sofreix Passió
tan feixuga i forta
com la del Senyor.

VIATGE A L'ESTACIO Z (IX): Absència (2 de 2)

Observada, astorat, a Ami escrivint amb una seguretat increïble. Em passà el quadern, era el meu torn. Ara mateix m'havia quedat en blanc i mentre em repetia mentalment que allò només era un joc i no cap competició, vaig decidir seguir la seva línia per sortir-ne del pas.

"Aquesta història també té al.lota, li diuen Mai. Sempre vesteix extravagantment i li encanta ressaltar el seu cos, del qual, per cert, n'està ben orgullosa. Viu sola a un apartament atiborrat de miralls on sempre passeja nua, passant llargues hores observant el seu cos. Ella no ho ha considerat mai vanitat. Ho té com una cosa absolutament normal com pentinar-se la seva llarga cabellera o masturbar-se. Li agradaria ser home per poder amollar una frase que va llegir a una entrevista a un músic del qual no recorda el nom però segur que començava per M.: A mi la vida em surt dels collons, saps? Al contrari del que algú pugui pensar,

és una al.lota tímida i introvertida i no suporta els homes que s'acosten a ella pensant que només cerca mabre. Ah! també és fan de Star Trek".

Ami feu una expressió com dir -està bé, continuem-.

Mad seguia caminant destí: bar desconegut quan a mitjan carrer aixecà el cap i veié a Mai a uns cinc metres d'ell. No hi havia massa llum, el suficient per veure-li el rostre. Sense saber ben bé per què s'aturà, quedant quiet com una estàtua de bronze. Ella caminà tres passes més i també s'aturà. Es fitaren. Ell obrí els llavis però no digué res i, passat un segon, els tornà a tancar. Ella desferrà lleugerament el llavi superior. Enrevoltats de silenci la seva respiració esdevingué força evident. Ell va treure mitja carta de dis la butxaca i li donà la volta. Era la meitat del tres de copes. Ella canvià l'expressió del rostre, primer sorpresa i llavors somrigué mentre treia l'altra meitat, també de dins la

butxaca. S'acostaren i juntaren les dues meitats. Els ulls d'ella brillaven amb intensitat i ell estava a punt de plorar. S'acariciaren, ella la cara i ell els cabells. Just enmig d'ells caigué una carta boca adalt, el cinc de bastos. Sentiren un reniu metàl·lic i es giraren. A pocs metres d'ells cinc joves amb aire amenaçant i intencions clarament hostils. Dos duïen ganivet, un jugava amb una cadena bastant gruixada i el de més a la dreta tenia un bate de bàisbol. El cinquè, un passa més envant que els altres, feia fàstic de descambuixat i mal vestit que anava i desprenia un tuf intens de suor agre. Es baixà els calçons descobrint un mabre tot enravenat que no deixava d'acariciar. Ella s'aferrà fortament a Mad, clarament assustada. Llavors..."

Llavors Ami s'aixecà de sobte visiblement preocupada. El vell Bob acabava de caure a terra i era evident que anava ben gat.

Xavier Morell Sansó

Ovidi en tankas

Joan Roselló-Màrvel

FILEMÓ I BAUCIS

Alzina i tell
per sempre arran del temple.
Mercuri i Júpiter
mengen dins la cabana
cansats de córrer món.

EUROPA

Creta té un rei
que ha violat Europa.
Monstre execrable!
No et pengis de l'alzina,
que engendraràs la Terra.

MIDES

Orelles d'ase
per sentir sons grotescs
d'aquells set tubs.
Menja't la poma d'or,
i aprèn a escoltar lires.

ACIS I GALATEA

Polifem àvid,
envejós del pastor,
li dóna mort.
Acis travessarà
Sicília amb ses aigües.

CLÍCIA

Nimfa oceànica,
no ploris més per ell.
Deixa el desert,
que el cel tapa tes nines
quan tornes gira-sol.

ECO I NARCÍS

Filla de l'aire,
tota tu veu amor
malaguanyat.
Bell donzell, flor de font,
malencònics reflexos.

La sentència sobre el Pressupost de 1992

El Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, el mes d'abril de 1993, va acceptar un recurs posat per la regidora del PSOE Jerònia Mesquida, en el qual es demanava l'anul·lació del pressupost de 1992.

Pel mes de juliol de 1993 l'Ajuntament en ple i per unanimitat va acatar la sentència dient que anul·laven l'acord on es va aprovar l'esmentat pressupost???

Des del PSM-Nacionalistes de Mallorca entenem, i així ho manifestem sempre, que aquesta sentència no ha servit de res, i que encara avui ningú no ens ha sabut dir i explicar clarament què vol dir o què cal fer-ne amb ella. El famós veredicta no va dir que el pressupost era nul de ple dret, sinó que el va anul·lar. Això suposa admetre que el pressupost no era nul de ple dret però sí que era anul·lable???

O sigui, seguim igual que abans, sense entendre res de res.

Així va quedar de manifest en l'acord pres, amb el nostre vot en contra, durant el ple de dia 4 de novembre passat, quan acordaren que tot seguís igual.

Volem manifestar clarament que en aquest ple vàrem demanar -i ens quedarem tots sols- que com que pareix que la sentència és d'impossible compliment, el millor que podem fer era tornar-la al Tribunal perquè ens digués la forma d'executar-la.

Se'ns va dir que això era una forma de fer enfadar el jutge, cosa que no convenia a l'Ajuntament, no fos cosa que ens fessin tornar tots els doblers cobrats durant 1992.

Mentrestant seguim igual, sense sa-

ber com es pot executar aquesta sentència i sense que de moment la part demandant, o sigui, la que teòricament ha guanyat, ens sàpiga dir què és i què és el que realment ha guanyat.

Sabfem com va la justícia en aquest estat, però amb sentències com aquesta cal reconèixer encara més el que ja sabfem. Trist i penós.

Així i tot, i després d'estudiar i reflexionar damunt els informes que té l'Ajuntament volem explicar dos fets.

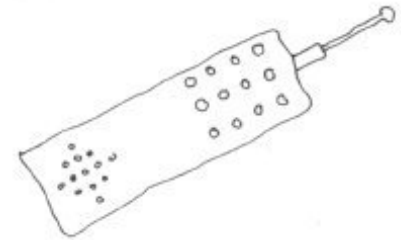
1.- Crida l'atenció el fet que la sentència es fonamenti en la infracció del principi d'equilibri financer del pressupost municipal i que, com es preceptiu, ho hagi informat prèviament el Tribunal de Comptes.

2.- Si el pressupost municipal es regeix pel denominat principi de nul·litat pressupostària, o sigui, que el pressupost cal tancar-lo i liquidar-lo quan s'acaba l'any, com es pot dictar la sentència dins el 1993 si el pressupost de 1992 ja no està en vigor?

Cal demanar, si volem que la gent mantengui la confiança en l'estat de dret, un poc més de serietat a la justícia, al demandant i a l'Ajuntament, no sigui cosa que ens prenguem la justícia, com qualcú ja va manifestar, com un caxondeo.

PSM
Nacionalistes de Mallorca

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Policia municipal	56 94 11
Policia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
	56 95 53
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

— CIAL. —

ES PUIG C.B.

—INSTAL·LACIONS SANITÀRIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

Coses a dir

Moltes vegades, quan és hora de començar a pensar què he d'escriure per a la nostra revista em sorprèn la pròpia peresa per envestir la tasca. Molts cops, també, no sé què posar damunt paper, pel fet que desconec què volen els lectors, o més ben dit, què els agradaria als lectors que escrivís.

Pens que això darrer és el problema: escriure una cosa per al públic, i no per a mi mateix. Avui, però, avançaré un pas més en el camí de l'egocentrisme, de la interiorització, de parlar d'allò que m'esdevé quotidianament. És com una mena d'ordre. Encara que no agradi. I diré que fins i tot aquí som manierista: deutor de l'admirat Josep Rosselló i el seu *Hebdomadari*. Avui precisament tenc moltes coses a dir.

1. PREMIS OCTUBRE

De dia vint-i-set a dia trenta-u d'octubre molts de mallorquins vàrem participar en els actes organitzats entorn dels premis octubre. Segurament, molts de vosaltres no sabeu què són aquests premis. No us preocupeu, perquè fa tres o quatre anys jo tampoc no ho sabia.

Els premis octubre fa vint-i-dos anys que existeixen i tenen lloc a la ciutat de València. Aquesta nostra ciutat esdevé durant una setmana capital cultural dels nostres Països Catalans. Hi ha molta d'activitat de caire científic i divulgatiu, però també hi ha temps i espai per a la diversió i l'esplai: durant les nits hi ha espectacles tan diversos com teatre, recitals o música (en Lluís Llach hi va presentar el seu magnífic nou disc).

El dissabte, dia trenta, vàrem assistir al sopar dels premis. Érem devers mil cinc-cents persones: personetes i personalitats. Entre els assistents hi havia el president del Govern d'Andorra, la ministra de cultura de l'estat (Carme Alborch), el conseller de cultura del Govern Balear (B. Rotger), la consellera de cultura de la Generalitat Valenciana (sra. Pedraza), na Maria del Mar Bonet, na Núria Espert, professorat d'universitats d'arreu del món molt interessant, escriptors destacadíssims, etc... Però no podem deixar de banda, de cap manera, l'amic Antoni Sansó, qui, en qualitat de diputat del nostre govern, acudí a la gala. N'Antoni conversà una estona amb nosaltres i hi hagué temps per a les rialles.

Encara vaig estar dos dies més al País Valencià. Hi tornarem!

2. RENOU

A la revista del mes passat, en Josep Cortès denunciava, mig en broma, mig irònic, el fet que uns joves practicants de serenates havien hagut d'interrompre el seu exercici vocàlic per manament del batle o del sergent (curiosament, deia en Pep, perquè actua ven devora cals mantenidors de l'ordre -entengui's, en aquest cas, batle i sergent).

Ara, hauria de fer un incfs, perquè no vull que hi pugui haver malentesos. En primer lloc, he d'apuntar que avui parl de coses que m'afecten molt particularment -em sap greu haver-me egocentrat, però...-, i potser per aquest motiu el senyor director d'aquesta publicació creurà que és d'un interès massa particular. En segon lloc, cal afegir que em sent molt sortat d'haver crescut dins una societat on a poc a poc, i amb dificultats, s'anava consolidant el sistema democràtic; crec que hem d'avançar dins aquest sistema, i n'hem de bandejar (que vol dir deixar

de banda) de les estructures de poder aquells individus que en fan un profit particular, i posen els seus propis beneficis davant els de la societat.

Aclarit tot això, continuem! Resulta que els de ca meva i jo tenim un pis a s'Illot, com molts dels llorencins que el tenen a Cala Millor, sa Coma, o Cala Rajada. Davall el pis hi ha l'establiment públic bar *BI BA BO*. D'ençà de fa quatre anys, aquest bar ens ocasiona moltes molèsties. Així, com està regulat per llei o ordenament municipal, els bars, restaurants i locals diversos han d'aturar la música a una hora determinada de la nit, per tal de no molestar els veïns que volen descansar. Aquesta mesura s'estableix per tal d'assegurar la bona convivència entre tots. Tot i això, els regents del *BI BA BO*, no només no ho respecten, sinó que fins a les sis de la matinada, diàriament, d'estiu i d'hivern, tenen la música tan alta com una discoteca (sense tenir-ne permís), sense insonoritzar el local, i sense ni escoltar les demandes dels propietaris de les finques ni dels responsables municipals.

Jo, com a bon demòcrata que m'agradaria ser, vaig proposar a tots els afectats (en concret dues famílies) que, seguint la llei, ens adreçàssim per escrit a la corporació municipal (ajuntament de sant Llorenç des Cardassar) per tal de demanar que fes complir els dictàmens legals que regulen la situació.

Hem de dir que d'instàncies n'hem enviades tres. I no sé si hem de creure allò de "quí fa tres, ase és". O no sé si he de creure els consells d'aquelles persones que proposen accions vandàliques fora de la llei per arreglar els seus problemes. O no sé si més aviat ens convé no pagar cap impost, si tanmateix aquella propietat que és ben teva no la pots usar, perquè un altre (*BI BA BO*) la malmet. No ho sé.

Bé, encara que hagi escrit que no

ho sé, no ho sé, sé molt bé què hem de fer. Em sembla que la democràcia que jo i molts voldríem no és practicable per tothom, perquè a damunt d'haver de sofrir aquests perjudicis, encara hem de suportar amenaces intolerables.

Esper que aviat s'hi posi solució.

3. LES CARTES

Avui mateix pensava que no sé ben bé què passa amb les cartes. He enviat un parell de cartes a uns amics que viuen a l'estranger i una carta a una institució pública d'una comunitat autònoma que no és la nostra.

No he rebut resposta a cap de les missives que he enviades. El problema és que no sé si els amics encara em són amics, o si no ha arribat la carta perquè hi vaig posar Gran Bretanya en lloc de Gran Bretaña; i dubt de si la institució pública d'una altra comunitat autònoma a qui anava l'altra carta l'ha rebuda o no, perquè com que no he rebut contesta, no sé si és perquè s'ha extraviada, o perquè tenen molta feina acumulada, o perquè com que no som d'aquella comunitat autònoma i deuen trobar que la informació me l'ha de facilitar el Govern Balear...

No ho sé. Val més donar la culpa a Correus!

4. JORNADA DE PROGRAMES I POLÍTQUES SOCIOCULTURALS

Dia denou de novembre es va celebrar a l'escorxador de Palma, ara bellament convertit en centre comercial i cultural, una "jornada de programes i polítiques socioculturals". Els ponents convidats eren membres dels tres partits polítics més votats a les nostres illes, PP, PSOE, PSM. Havia organitzat l'acte l'escola d'esplai de les illes Balears.

De l'acte, en destacaria l'exposició clara i efectiva del sr. Ernest Ribalaga, de l'ajuntament de Maó, i la claredat i experiència del sr. Josep Llite-

res, de la Federació d'associacions de veïns de Palma. També hauria de felicitar el bon diàleg que s'establí durant la taula rodona.

És ben necessari crear una dinàmica sobre els problemes que ens afecten cada dia. No cal anar a la Filadèlfia americana de fa dos-cents anys, sinó analitzar el nostre present i explicar clarament, concisament i efectiva les accions i solucions que proposam.

5. GENT FADA

Començ a experimentar que a mesura que em faig gran, les parts triades a l'hora de conèixer gent o al moment de connectar-hi apareixen.

M'agrada aquella gent neta que és gairebé transparent. Aquelles persones que tot d'una de conèixer-nos, ja lligam, ja hi ha una entesa, una certa complicitat, un discurs clar i sense ambigüitats.

Per tant, d'ençà que faig aquestes distincions, m'adon que pos etiquetes a d'altres persones, que em produeixen uns efectes totalment contraris als anteriors. Em sembla que són genteta -aquests darrers- que es dedica a col·leccionar certificats d'assistència, a no aprofundir en res, amb una preferència per l'ambigüitat, amb un lèxic constituït per paraules mena estranyes com "projectar, dissenyar, analitzar, establir, reordenar, classificar, handicap, rol, tipologia, teoria i pràctica, bases, etc...", tot en un sentit com a molt abstracte. De fet, però, no diuen res que tingui un contingut digne, i com que no els entenem, no els podem acusar de no actuar. Coincidèix, generalment, que aquesta GENT FADA, gràcies a les muntanyes de titulacions col·leccionades i una aplicació molt dosificada per preparar oposicions, ocupa eternament places funcionaries. Ep, que no s'alcin les persones que duen a terme la seva tasca ben feta, que s'hi apassionen, que hi aboquen tota la creativitat que donen de si, que originen contínuament bon ambient per treballar. De tots els que no

ho fan així, ens hauríem de plantejar si no seria convenient -i necessari- que hi hagués una revisió constant del profit ue aporten a la comunitat i de si la seva funció és eficient.

La GENT FADA i sense empena hauria de pensar a reciclar-se.

*****

Aquest mes encara tenc més coses a dir, però em sembla que ja n'hi ha prou. Si qualcú em vol fer objeccions li estaré molt agraït. Mentrestant, fins a una altra ocasió, bona gent.

Pere J. Santandreu Brunet
novembre del 1993

Bàsquet

El passat mes d'octubre es va iniciar la temporada de bàsquet. Enguany l'equip carrioner presenta una nova directiva, formada per un grup de joves que a la vegada són jugadors o entrenadors: Xerafi Sard *Rostilla* (president), Jaume Febrer *Mistero* (secretari), Miquel Mascaró *Sollo* (tresorer), i Jaume Bassa *Murero*, Guillem Mayol *Xim*, Andreu Llull *Corona* i Joan de sa *Farinera* (vocals).

L'Esportiu Son Carrió està format per tres equips: sénior masculí, entrenat pel jove veterà Pere Nebot; el sénior femení, entrenat per Bernat Lloré; i el juvenil masculí, a càrrec dels debutants Jaume Bassa i Xerafi Sard.

El començament de la temporada ha estat un tant irregular. El sénior masculí és el millor classificat i lluita per una de les places d'ascens. El femení, degut a la falta d'acoplament, està a les darreres posicions. El juvenil, debutant en aquesta categoria, està pagant la inexperiència, però lluita per adaptar-se i poder marcar-se uns objectius de cara a l'any que ve.

En definitiva, un club ple de joveutut i d'il·lusió que lluita contra les adversitats esportives i econòmiques per manca de subvencions del municipi (Ajuntament, hotels, empresaris...)

Xerafi Sard

El POOT i les seves mancances

El proper dia 7 de desembre acaba el termini d'exposició pública del tan esperat i remolcat POOT (Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística). La veritat és que se n'ha parlat molt d'aquest pla, i de fet des de fa quatre o cinc anys s'ha estat fent feina en la recollida de dades, però els diferents punts de vista dels consellers de Turisme i d'Ordenació del Territori havien fet que es perllongàs molt més del que seria desitjable, i només el canvi dels titulars d'ambdues conselleries ha fet possible que a la fi sortís a llum, això sí, bastant devaluat. Vegem, idò, algunes de les mancances que baix del meu parer té aquest Pla.

Essent el POOT un pla per a l'ordenació territorial de la nostra oferta turística, no tan sols hauria de contemplar el seu aspecte urbanístic, sinó que també hauria d'estudiar i analitzar les macroinfraestructures que afecten directament el turisme, com són la manca d'altres alternatives, els transports públics, les sobrecostes per la insularitat, el problema de l'aigua, les comunicacions entre zones, la recollida selectiva dels fums o l'abasteixement de productes mallorquins.

No diu com es regularà la qualificació dels municipis de l'interior que vulguin crear centres d'interés turístic o altres alternatives turístiques que puguin sortir. Tampoc no ens explica perquè només inclou el turisme de sol i platja, deixant de banda el turisme ecològic, cultural, esportiu..., i deixa sense definir quin seria el model més adequat a cada zona, tenint en compte les peculiaritats de cada lloc, i es limita a aconsellar als ajuntaments que cadascú ordeni la seva zona, fins i tot mitjançant plans especials, però sense dir tampoc qui els pagarà.

El POOT parla d'eliminar hotels vells i en desús, edificis ja tancats, alguns en total abandó, però no diu què en farà d'ells. No diu si per construir noves places se n'hauran de suprimir d'altres. No explica els criteris que s'han de seguir per llevar les places que preveu, ni com es farà aquesta eliminació, ni qui la decidirà.

Tampoc no explica el què s'ha de

fer amb els expedients actualment en tràmit. Hauria d'aclarir qui es farà càrrec de les dotacions de reserva que preveu el POOT, qui durà endavant l'execució, com es faran les transferències d'aquest aprofitament. Parla d'una comissió inter-ens, però tampoc no diu què es farà de l'aprofitament d'un hotel que desapareix.

I aquells ajuntaments que tenguin sòl urbanitzable i plans parcials aprovats, què passarà si no modifiquen la seva normativa vigent i l'adapten al POOT?

No contempla la possibilitat de re-unificar les places dels establiments que ja hi ha. En aquest aspecte podria ser una altra via per aconseguir un cert esponjament. Com s'ha fet el càlcul del consum de l'aigua? S'ha tingut en compte la de reguiu i la que es perd abans d'arribar als comptadors de l'usuari?

Com és possible que es faci el càlcul de població per a l'edificabilitat prevista, quan això la vigent legislació no ho permet? Els paràmetres d'edificabilitat haurien d'esser els mateixos per als hotels que per als edificis residencials, si bé els metres per plaça podrien ser una mica inferiors; haurien de quedar ben determinats els usos turístics dels residencials. S'hauria de preveure una ordenança específica d'interés turístic, regulant les façanes, l'ornat públic, cartells, salu-

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

bridad, etc.

Tampoc no preveu el POOT la creació de zones d'oci i locals considerats renouers fora dels centres turístics, amb prohibició de noves instal·lacions en zones hoteleres i residencials; així mateix s'hauria d'impulsar la creació de noves zones peatonals, les màximes possibles, deixant pas tan sols als transports específics, com bombers, ambulàncies, recollida de fems..

S'haurien de fixar les zones de reconversió preferent i urgent, i dotar-les dels mitjans econòmics necessaris per fer aquesta reconversió en un termini no superior a cinc anys. Es fa necessari que quedi clara la forma com es regulen aquestes zones de reconversió preferent.

També es nota la manca d'un estudi del sòl urbanitzable sense Pla Parcial

que hi ha a Mallorca, ajustant-lo a la realitat i a les necessitats actuals d'aquest tipus de sòl.

L'article sisè de la disposició addicional deixa la porta oberta a que es pugui tornar fer qualque altre deastre.

El POOT no deixa gens clar qui ha de fixar els equipaments complementaris, si els ajuntaments o altres ens supramunicipals. Tampoc no ens diu què passarà amb els plan que actualment s'estan tramitant, ni qui ha de redactar els PERI's, l'ajuntament o altres entitats, públiques o privades.

Degut a què les dades foren recollides quasi fa cinc anys, avui estan moltes d'elles totalment desfasades, alguns paràmetres no s'ajusten a la realitat, el que fa que aquesta realitat quedi distorsionada. El POOT, que havia sigut l'esperança del turisme

mallorquí, pens que es quedarà en això, en esperança. Quan parla de futur és acceptable, però quan es trata de donar solucions als problemes que avui rossega el sector turístic no en vol saber res. Existeix el perill de que darrera les reconversions s'amaguin les vivendes socials i que en la realitat es converteixin en oferta il·legal.

El POOT no contempla cap tipus de finançament, la qual cosa fa que la lectura seriosa i serenada d'aquest Pla doni la sensació de que és un pla per no dur a terme. El President del Govern Balear ja va dir aquest estiu passat que no esperàssim que el POOT ho arreglàs tot, i tenia raó, no arregla res, tan sols mira una mica cap al futur, un futur amb moltes mancances, les mancances del POOT.

Ignasi Umbert i Roig

Espipellades

Estic convençut que sa majoria d'es qui demanen que es camí del Purgatori sigui requalificat com a rústica són gent de bona voluntat que mai no s'ha plantejat fer-hi negoci; però també crec que n'hi ha qualcun que voldria pagar com a rústica amb sa condició de poder tenir-hi casa, amb llum, aigua, clavegueram, faroles, empedrats, asfalt... a càrrec de s'Ajuntament, i que quan n'hagi de vendre un trast ho pugui fer a preu d'urbana.

D'altra banda, una cosa són ses normes subsidiàries -que estam entre es 25 darrers pobles d'Espanya que encara no en tenen, i, per tant, no és hora de retrassar-les més-, i s'altra es cadastre. Hem de punyir perquè baixin es preus, però es termini per fer al·legacions a ses normes fa estona que va acabar, i hem de pensar que les arrossegam des fa devers 14 anys.

En haver acabat es ple que tractaren lo d'es cadastre es batle i alguns regidors de s'equip de govern se n'anaren a sopar a ca'n Pedro Treufoc i, comentant que es públic assistent havia estat una mica alçurat per mor de sa pujada d'es preus, un d'ells va amollar aquesta expressió: "*Deixa-los anar, que només escainaran quinze dies*". Potser que es llorencins que trobam es cadastre mal fet només escainem quinze dies, que un homo no pot estar remugant tota sa vida, però també pot ser que d'aquí a un any i mig, quan anem a votar per triar ses persones que toquen defensar es nostros interessos, siguin uns altres es qui escainin de valent. Ja en tornarem parlar.

A son Servera han fet un parc ran de s'estació i utilitzen es local per fer escola de música; també han sembrat arbres per tot es poble i a sa carretera que va a Cala Millor; crec que fa més de quinze anys que tenen s'aigua canalitzada; ara han fet un polisportiu que diuen que és preciós... I a Sant Llorenç, què?

Per cert, em convidaren per a s'inaguració d'es polisportiu, però no hi vaig anar perquè ells tampoc no vengueren es dia d'es Centenari. Es llorencins no estam tan ben atesos, ni de molt!, però som tan xulos com ells.

Resum comparatiu del mes d'octubre

Pluja en el terme

	1992	1993
Temperatura màxima	29	28
Temperatura mínima	9	5
Temperatura mitja	17'4	17'2
Temp. màx. mitja	22'1	21'7
Temp. mfn. mitja	12'7	12'7
Boires	1	-
Tempestes	6	3
Calabruix	1	-
Pluja (l/m2)	108	102'5
Dies de cel serè	8	3
Dies de cel cobert	9	10
Dies de cel nuvolat	14	18
Gelades	-	-
Pols d'Àfrica	-	-

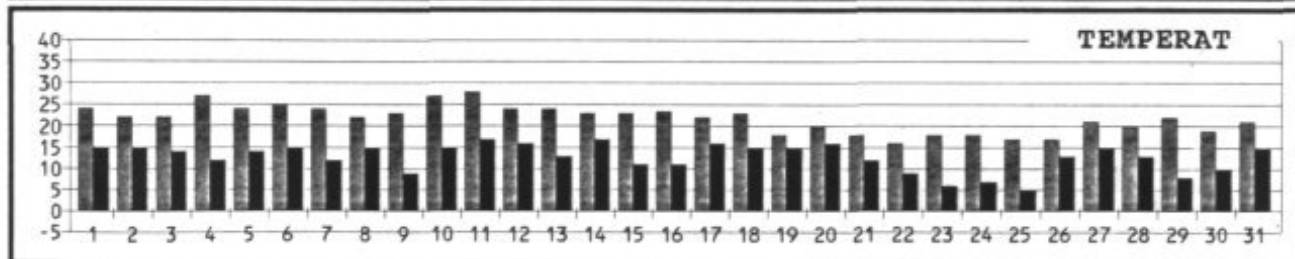
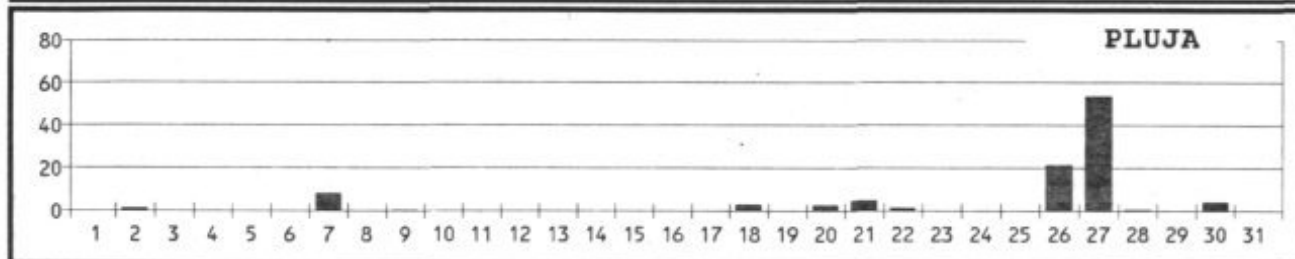
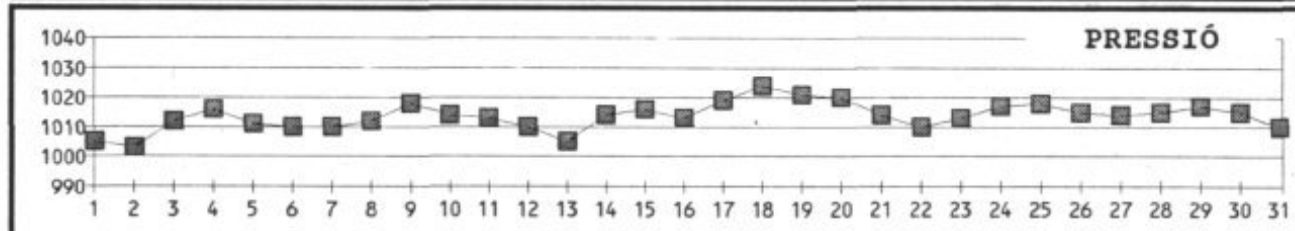
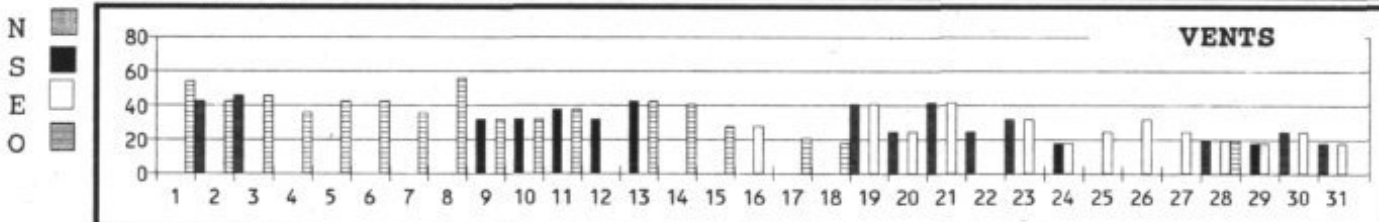
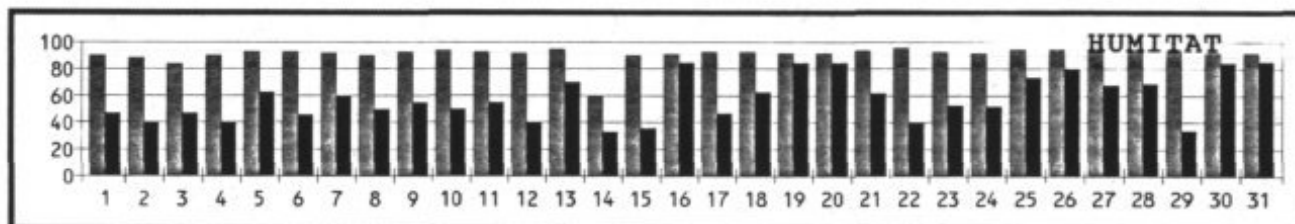
Ses Planes (Ca'n Toni)	103'2
Son Vives (Ca'n Pedro)	103
Son Roca	92
Sa Fontpella	110'5
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	102'5
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	94
Son Costes (Ca'n Salvador)	79
Son Cardaix	120

Des d'on ha bufat el vent

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Carta d'un infant que no arribà a néixer

Fa uns quants anys, quan es parlava molt de les bones encíclics socials del nostre papa (*Laborem exercens*, 1981; *Sollicitudo rei socialis*, 1987; *Centesimus annus*, 1991) i s'intuïa que no estaria molt a treure-ne una sobre temàtica de moral fonamental (*Veritatis Splendor*, 1993), fullejant una revista vaig trobar un article amb un títol que cridava l'atenció. El vaig llegir sense presses i realment impressionava. El vaig comentar als meus amics i junts afirmàrem que la carta era, en cert sentit, ingènua, però, a la vegada, bastant forta i es mereixia una bona reflexió.

Potser que aquestes setmanes d'Advent i les festes de Nadal que prest celebrarem siguin un bon moment per aturar-se a pensar-hi i treure les pròpies conclusions.

Aquesta és la traducció de la carta:

Mare, encara que no volgues que nasqués, no puc deixar de dir-te "mare".

T'escric de molt enfora per explicar-te lo content que em sentia quan vaig començar a viure en el teu ventre... Desitjava néixer per saber com eres i conèixer-te. Pensava que qualque dia seria un nin alegre. Somiava en anar a l'escola, en ser un home important. Estava convençut que quan nasqués tothom s'alegraria, però tu no pensaves igual que jo..., no és veritat mare? I un dia, quan estava tan content jugant devora el teu cor..., alguna cosa em va fer tremolar i vaig sentir que em prenien la vida.

Volia defensar-me, però m'era impossible, no ho podia fer!, era tan petit! i tan dèbil, mare, que no tenia for-

ces ni per queixar-me. La mort criminal em sorprengué quan jugava content en el teu ventre i somiava amb néixer per estimar-te. Aleshores no podia comprendre qui era que em prenia la vida. Diguès-me mare, qui podia entrar dins tu, allà on jo estava, per matar-me? Qui fou? On eres tu que no em defensares? No vull ni recordar lo que vaig arribar a pensar. Perdona'm, mare, però per un moment em passà pel cap que només podries ser tu... Però no; perdona el meu mal pensament. Com podia pensar que una mare matàs el seu fill, tan petitó, quan a ca seva no feia nosa ni el moix ni el televisor?

Ara, mare, ho sé tot. Estic aquí, a un altre món, i un company d'igual fortuna m'ha confirmat que fores tu, perquè diu que hi ha mares que maten els seus fills abans de néixer.

Mare, com vares poder matar-me? Com va poder ser? Pensaves, potser, comprar el rentaplats amb les despeses que jo hagués donat? Algú, qui sap si el meu pare, t'aconsellà i escoltares els seus consells més que el teu propi cor. Tenia tantes il·lusions i tu les me prengueres totes. Potser hagués estat un enginyer o un prevere, o un sant; hagués pogut ser un bon fill o un bon pare; però tu m'ho negares tot. Saps, mare, ahir vaig parlar amb Déu i li vaig demanar que m'aclarís, per favor, la veritat de la meua mort. Ell m'abraçava amb estimació i em digué les paraules més encoratjadores que mai he escoltat. Digué que només ell és el senyor de la vida i que ningú té poder per llevar-la. Pels meus ulls sortiren rius de llàgrimes, però Déu m'agafà contra el seu pit i em digué amb tendresa:

"Filllet meu, si no tens mare, jo et don la meua". I em presentà a Maria, i ella m'ha donat tot allò que tu em vares negar. La meua mare terrenal em va rebutjar, però ara en tenc una

altra en el cel; és la Mare de Jesús.

Mare, ara et dic adéu amb molt d'amor. Et deman que et penedesquis d'allò que feres amb mi, et confessis culpable, et reconciliïs amb Déu i amb l'Església, i no ho tornis a fer més. T'ho demana:

"El tei fill que no nasqué"

Josep Cerdà Tomas

Tal dia com avui

ARA FA 70 ANYS

* Que s'inaugurà la capella del convent de Ca Ses Monges.

ARA FA 50 ANYS

* Que es desbordà el torrent de Sa Blanquera i provocà una inundació.

ARA FA 20 ANYS

* Que el Club Card inicià el cursos de Graduat Escolar.

* Que començà la secció *Batec* a Flor de Card.

ARA FA 15 ANYS

* Que Bartomeu Pontí va presentar oficialment la UCD en el poble.

ARA FA 10 ANYS

* Que es creà la Unió Ciclista Sant Llorenç.

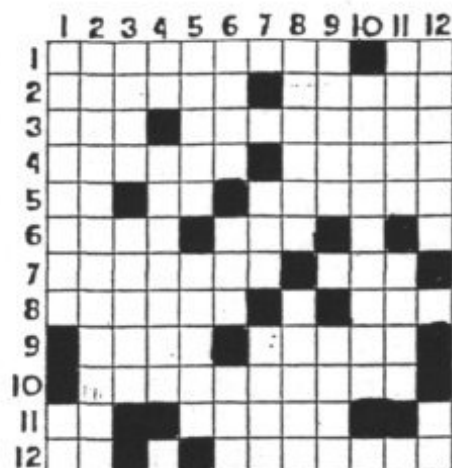
ARA FA 1 ANY

* Que Jaume Galmés guanyà el premi Salvador Espriu per a poetes menors de 25 anys.

Josep Cortès

MOTS CREUATS

Horizontals: 1.-Qualitat de caduc. Aliment. 2.-Proveir de pa. Dit del qui bada. 3.-Crit del bestiar de llana. Tira de pell suau usada per a tapar-se i subjectar el bigoti quan s'és al llit o a casa. 4.-Inflamació de l'orella. El cor d'una cabeça. 5.-Símbol del titani. El principi de iterar. Que és de la naturalesa d'un gas. 6.-Superior d'un monestir. Part central d'una cosa, la més amagada, la més essencial. Consonant. 7.-El qui esdevé, per elecció, membre d'una assemblea deliberant. Fill d'en Noé. 8.-Lloar. Mil. Ancià. 9.-Encès d'ira. Gruix de l'aigua en un punt determinat del mar. 10.-Causar una tara. La muller del fill. 11.-Estar embriagat. Els espais celestes. Nom de lletra. 12.-Al rev. Símbol del tel.lur. Cinquanta. Regle doble que usen els caixistes per a subjectar l'original i assenyalar la ratlla que van component.

Verticals: 1.-Moviment d'inclinació del cap, endavant, endarrera o a un costat. Mom de lletra. 2.-Qualitat d'apetible. 3.-Congnom d'un conegut pintor català. Allò que fa pompós un acte, una cerimònia. 4.-Adjectiu numeral cardinal. Titubejar. Cinquanta romans. 5.-Cop de ple que una bola dona a una altra en el joc de l'argolla. Terme infantívol per a designar el cavall. 6.-Arc de Sant Martí. Que té un preu elevat. Instrument que serveix per a fer avançar una embarcació. 7.-Consonant. Vas. Cent. Sò. 8.-Bui-

dar. Manerós. 9.-Gènere de desdentats de l'Amèrica meridional que tenen el cos cobert d'escames còrnies. Símbol del sofre. Títol que tenen a Anglaterra els pars del reialme i altres nobles. 10.-Degotar. Nom de lletra. 11.- Petit orifici, gairebé imperceptible, esp. en una membrana animal o vegetal. Planta de tronc curt que treu branques prop de terra. Símbol del nitrogen. 12.-Abaixar. Símbol del iode. Pronom.

Solucions

Horizontals: 1.-Caducitat. Pa. 2.-Apanar. Badoc. 3.-Bel. Bigotera. 4.-Otitis. Cugul. 5.-Ti. It. Gasosa. 6.-Abat. Cor. T. R. 7.-Diputat. Sem. 8.-Alabar. M. Jai. 9.-Irat. Calat. 10.-Tarat. Nora. 11.-Gat. Eter. E. 12.-Et. L. Mordant.

Verticals: 1.-Cabotada. Ge. 2.-Apetible. Tat. 3.-Dali. Aparat. 4.-Un. Titubar. L. 5.-Cabit. Tata. 6.-Iris. Car. Rem 7.-T. G. Got. C. To. 8.-Abocar. Maner. 9.-Tatus. S. Lord. 10.-Degotar. A. 11.-Porus. Mata. N. 12.-Acalar. I. Et.

BROU DE LLETRES

A S T C E S S A B O C O
I N T E A L N I N D A T
E D A O L M E S C T P E
B C I J N E A N I S R S
E H F E S C D J Z L I X
R O N E M A S S O Q C P
U I G K R N O P N R O A
A T X Z S C I G N E R E
T A U R E R L M F D N B
N B C Ç S R T H G A C X
E P O R K J L I T Z I D
C L L I U R A L G H F E
R M Y I R A T I G A S K
A R I A P A T F G C D O

Si cercau bé, dins aquest embull de lletres hi trobareu els noms de deu constel.lacions.

Solució

Ca Major, Càncer. Capricorn,

Centaure, Cigne, Lliura, Sagitari, Taure, Piscis, Ossa Menor.

Demografia

NAIXAMENTS

Na Sara Cazorla Rodríguez, filla d'en José i n'Adelaida, neix a Sa Coma dia 30 d'octubre. Salut!

MATRIMONIS

En Guillem Taberner Servera i na Catalina Matamalas Femenias es casaren a Sant Llorenç dia 30 d'octubre. Que tot els sigui enhorabona.

En Jeroni Adrover Riera i na Maria Soledad Estarellas Sansó es casaren dia 6 a Sant Llorenç. Salut!

També dia 6 i a Sant Llorenç es casaren en Mateu Duran Sansó i na Luz Esther Benítez Ventura. Enhorabona.

Dia 20 es casaren a Sant Llorenç en Mateu Miquel Rigo Vaquer i na Rosa Riera Font. Que tot els sigui enhorabona.

Maria Galmés

NOTA

Aquest mes no tenim cap defunció registrada, però no us facer il.lusions, que més pres o és tard a tots ens tocarà passar comptes.

Mentrestant, no frisseu que arribi l'hora i anau alerta amb el cotxe, o amb la moto, o amb el menjar, o amb el beure, o amb el fumar..., però tampoc no us ho afiqueu massa dins el cap, que tampoc no hi ha per tant.

Capítols sobre els vestits (I)

1495, 1 agost.- "Attenents los magnífichs jurats de la Ciutat y Regne de Mallorca a la conservació de les franqueses, ordinacions e bons usos, lo que concerneix lo bé comú e bon stament del Regne esser tengudes y observades e a bé que per lo passat sien stades fetes moltes bones e saludables ordinacions sobre les pompes a abilaments de vestits los quals de poch ençà han crescut e se'n ha molt abusat maiorment en temps de necessitat tal qual a presents concorre e negú no ignore és necessari per dar exemple a tots e rahó al Rey nostre senyor qui de semblant cosa e desorde a scrit se redrà havent aquell limitat en tota Hespània subjecte a sa real Corona, per tant volen ymitar e obeyr los manaments reals e attenents al bé universal e havent respecte als infortunis, pobreses, sterelitats seguides en lo present Regne... fan estatuexen los capítols del tenor següent:

Primo statuexen e ordenen que d'ací avant en lo present Regne per temps de tres anys del die de la publicació dels presents capítols en avant comptadors no's pusquen tallar vestidures de brocat ne de fil de or ni de argent tirat ne textit ne brodat, les qui són fetes e tallades ans de la publicació de les presents ordinacions se puxen aportar e consumir sots tal emperò condició que aquells o llurs mullers qui dites vestidures tendran ja fetes si aquelles volen aportar e consumir haien de tenir rossí o e útil, e armes sots pena de perdre dites vestidures...

Item statuexen e ordenen que d'ací avant per temps de dits tres anys comptadors ut supra alguna dona mu-

ller de noble cavaller, gentil home e ciutadà no pugue fer se tallar ne aportar més avant de duas gonelles de seda e una roba o àbit e una mantilla o manto e la dita mantilla o manto no sie folrada de altre seda, les qui són ja fetes se poran consumir com dit és no entenent prohibir neguna manera de xamellot...

Item statuexen e ordenen que donzella alguna de qualsevol edat e stament sia, per lo dit temps dels dits tres anys, no puxe fer se tallar ni aportar gonella ne roba alguna de seda excepto xamellot sinó com seran sposades. Les filles dels nobles, cavallers, gentils hòmens e ciutadans pusquen aportar si lo pare ho pague una gonella e una roba de seda excepto que no sia de vallut ni cetí carmesí. Emperò stant donzella puguen tallar e aportar gequets de seda. Les vestidures ja fetes som dit és se puxen aportar e consumir...

Item statuexen e ordenen que les mullers de mercaders e del stament llur sols puguen per lo dit temps aportar y fer se tallar una gonella, una roba de seda rasa excepto carmesí no prohibints jaquets de seda, les qui ja són fetes sien aportades e consumides...

Item statuexen e ordenen que dona ne donzella de qualsevol stament no guos deciavant fer se trepar les cortepisas de les gonelles ni fer se posar en les gonelles ni robes barres de seda...

Item statuexen e ordenen que algun home de qualsevol stament sie per lo dit temps no puxe fer se tallar ne aportar més avant de hun capús o manto de seda e no puxe folrar se ni fer se folrar alguna roba o vestidura de seda de aquella matexa o altre seda ni la vestidura de drap folrar les de seda, excepto seda ja vella e usada e xeme-

llet de la qual seda ja usada e xamellot se puxen folrar...

Item statuexen e ordenen que les mullers dels manestrals e pagesos no puguen tallar ni aportar alguna manera de seda excepto mànegues e cortapises se puxen fer de seda e excepto aximateix xamellot les que tendran ja fetes puxen aportar e consumir com dit és.

Item statuexen e ordenen que los sastres ni jóvens de sastres no puguen d'ací avant per lo dit temps tallar més del que damunt és stat ordenat sots pena de cascuna vegada que serà contrafet de XXV lliures... o de esser exllats de la terra per hun any.

E com en les sposalles e en les festes que's fan per les núpries se acostumen fer moltes, excessives e inmoderades despeses de confits per ço statuexen e ordenen per remoure los dits abusos que en les sposalles que d'ací avant se faran en lo present Regne per los cavallers, gentils hòmens e ciutadans, ço és quant lo sposat entrarà a veure la novia no's pusquen donar més anant de quatre bassines de confits e quant lo ajust dels hòmens e de les dones ajustats seran en casa de la novia se puguen llavors donar fins a vuyt bassines exceptat que no hi hage en les dites bassines confits de mollos. Los del stament mercantil puguen donar a la entrada del dit novi dues bassines e en los dits ajusts quatre bassines. Los manestrals e pagesos puguen donar una bassina en la dita entrada del dit novi e duas bassines fent se los dits ajusts. En les cases emperò dels sposats no si do neguna manera de collació de confits. E si en les núpries volran los damunt dits donar confits ho puxen fer servant lo dit nombre de bassines cascun stament.

L'estació

Vet-aquí un dels racons antany més vitals del poble a punt d'esbucar-se. I no val l'excusa que l'Ajuntament no hi té competències, perquè a Son Servera hi han fet un parc i hi han ubicat l'escola de música, a Artà n'han llogat una part a una fusteria, a Petra hi té la seu una associació de veïns i hi fa també activitats infantils, a Sineu s'hi pot visitar un centre d'art realment admirable...

A Sant Llorenç, si no badàvem, encara serfem a temps de salvar les parets exteriors, però ens hi haurfem de posar tot d'una perquè, com es pot veure a les fotografies, la teulada ja està molt espanyada i la humitat comença a amarrar parets i trespols; l'interior, en canvi, crec que és irrecuperable, i també el coll de pedra de la cisterna i les parets que envoltaven els pins vers, que foren robats fa temps.

Quina llàstima que abandonin miserablement l'edifici més ben situat del poble.

Josep Cortès

